

گزارش اینفوگرافیک «فرصت امروز» از صنعت گل و گیاه در ایران و جهان

سالانه ۱۵۰ میلیون شاخه گل در ایران هدر می‌رود

ترجمه و گردآوری: بابک جمالی

تولید گل‌های زینتی در طول تاریخ رفته‌رفته به نوعی تجارت و در ۱۰۰ سال گذشته به صنعت تبدیل شده به‌گونه‌ای که اکنون در کشورهای پیشرفته،

گلکاری (Floriculture) به یکی از کسب‌وکارهای پول‌ساز بدل گشته: تنها بین سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۳ یعنی طی یک دهه حجم تجارت گل‌های زینتی در سطح جهان رشدی ۲/۵ برابری نشان می‌دهد. بزرگ‌ترین بازار گل دنیا، حراجی‌های گل در شهر آلمار

در شمال هلند است. تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی به‌صورت تجاری در ایران سابقه طولانی ندارد و قدمت آن به حدود ۶۰ سال می‌رسد. ایران در تولید (یک درصد کل تولید جهان) گیاهان زینتی مقام ۲۰ و در صادرات ۱۰۷ جهان را به خود اختصاص می‌دهد.

قرن ۱۹

استفاده از زیبایی‌های بصری یا عطر گیاهان زینتی هزاران سال است که جزیی از زندگی بشر بوده، انقلاب صنعتی در قرن ۱۹ میلادی و تولید نهاده‌ها (کود، ماشین آلات) گلکاری را به صنعتی پرونق به‌ویژه در قاره اروپا تبدیل کرد.

۱۰۰میلیارد دلار

در دهه ۵۰ میلادی رقم کلی تجارت جهانی گل و گیاهان زینتی حدود ۳ میلیارد دلار بود، در سال ۱۹۹۴ به ۱۰۰میلیارد دلار رسید و از آن زمان تاکنون این صنعت سالانه رشدی ۶درصدی نشان می‌دهد.

دسته‌های سه گانه

صنعت گلکاری از سه عنصر پرورش‌دهندگان، عمده‌فروشان و خرده‌فروشان تشکیل شده که کسب و کارشان در هم تنیده و به یکدیگر وابسته‌اند. تمایل اصلی این سه دسته حذف واسطه‌ها برای کاهش قیمت و ایجاد امکان فروش و بیشتر است.

آلمار: باغ گل جهان

با وجود وسعت کوچک، نداشتن خاک و اقلیم مناسب برای پرورش گل و گیاهان زینتی، هلند به‌صورت سنتی مرکز تهیه و پرورش گیاهان زینتی برای بازار گل دنیاست. حراجی‌های گل در شهر آلمار در شمال هلند بزرگ‌ترین در جهان هستند.

فناوری کشت: راز موفقیت هلند

دلایل موفقیت هلند در بازار گل: هلند با کمک فناوری‌های کشت گلخانه‌ای، ایجاد بازارها و حراجی‌های گل‌های وارداتی، تولید در سایر کشورها با اقلیم مناسب و قیمت نیروی کار کم‌تر سود بالایی نصیب خود می‌سازد. هلند در پژوهش‌های نوین برای تولید گل‌های متنوع و زیباتر پیشرو است.

تنها ۲ درصد ایرانی‌ها گل می‌خرند

خرید گل در سید خانوار ایرانی جایی ندارد. (خرید گل به مناسبت‌ها محدود است) کسانی که به‌طور دائم و خارج از مناسبت‌ها گل می‌خرند، وضعیت مالی خوبی دارند و این افراد تقریباً ۲درصد از مردم جامعه را تشکیل می‌دهند.

۷۰۰میلیون دلار؛ سهم آفریقا از گل

کشورهای کلمبیا (دومین صادرکننده گل دنیا)، اکوادور، اتیوپی، کنیا (بزرگ‌ترین صادرکننده گل آفریقا، تنها با اختصاص ۶درصد زمین‌های کشاورزی خود به کشت گیاهان زینتی از این راه سالانه در حدود ۷۰۰ میلیون دلار درآمد دارد) و هند.

۸۲درصد؛ سهم از آمریکا از واردات گل

کشورهای آلمان (۲۲ درصد)، ایالات‌متحده آمریکا (۱۵درصد، حدود ۸۲درصد گل‌های موجود در بازار این کشور وارداتی است)، فرانسه (۱۰درصد)، انگلستان (۱۰درصد)، هلند (۹درصد)، ژاپن (۶درصد)، ایتالیا (۵درصد) و سوئیس (۵ درصد)

۱۵۰شاخه؛ سرانه مصرف گل

در کشورهای اروپایی از جمله هلند، آلمان، سوئیس، انگلستان، فرانسه و همچنین آمریکای شمالی سرانه مصرف گل برای هر نفر در سال بیش از ۱۵۰ شاخه تخمین زده می‌شود. این آمار برای کشور ما بین پنج تا هفت شاخه است.

۶۰سال؛ تاریخ تولید صنعتی گل در ایران

تولید و پرورش گل و گیاهان زینتی به‌صورت تجاری در ایران سابقه طولانی ندارد و قدمت آن به حدود ۶۰ سال می‌رسد. در حال حاضر حدوداً هزارمیلیارد تومان سرمایه‌گذاری دولتی و غیردولتی در این بخش صورت گرفته است.

۱۳هکتار؛ متراژ گلخانه‌های ایران

در حال حاضر حدود ۱۳هزار هکتار گلخانه و چهار پایانه تخصصی گل (تهران، محلات، دزفول و تنکابن) در ایران فعال هستند. بیش از ۵ هزار هکتار سطح زیرکشت گل‌های زینتی در مازندران، خوزستان، البرز و تهران تخمین زده می‌شود.

قاجاق از معضلات گلکاری ایران

قاجاق گل‌های مختلف، بن‌سای و... علاوه بر اینکه می‌تواند آفات و بیماری‌های جدید را به کشور وارد کند سبب خسارت‌های عظیمی به تولید می‌شود. همچنین سبب هدر رفتن منابع ارزی و رقابت ناسالم با تولیدات داخلی می‌شود.

تهران، مرکزی، مازندران و دیگران

در تمامی استان‌های ایران در کنار کشت‌های سنتی، گل و گیاهان زینتی هم تولید می‌شوند اما استان‌های تهران (ورامین، کرج، شهریار)، مرکزی (محلات)، مازندران (نوشهر) و خوزستان (دزفول) از تولیدکنندگان و بازبگران عمده بازار گیاهان زینتی در ایران هستند.

محلات؛ هلند ایران

محلات به‌عنوان بزرگ‌ترین شهرستان کشور از لحاظ سطح زیرکشت گل، پرورش گیاهان زینتی و پابلوت گلکاری کشور محسوب می‌شود و رتبه اول را از لحاظ تنوع تولید گل در کشور داراست. این شهر به نام هلند ایران معروف شده‌است.

۴۰میلیون دلار؛ ارزش بازار گل ایران

متوسط هر کیلو کالای صادراتی از ایران به خارج از کشور حدود ۲۵ سنت است اما همین شاخص برای گل و گیاهان زینتی حدود ۲دلار است. درآمدزایی صنعت گلکاری برای کشورمان تقریباً ۴۰میلیون دلار است.

۳۰۰میلیون شاخه تولید گل در ایران

سالانه ۲میلیارد و ۳۰۰ میلیون گل شاخه بریده در کشور تولید می‌شود. اشتغال‌زایی در صنعت گلکاری کشور قابل توجه است و با توجه به‌گونه و محل بین ۱۰ تا ۱۵ نفر در هکتار تخمین زده می‌شود.

۵۰درصد از گل‌های ایران هدر می‌روند

وجود مشکلات در حوزه‌های مختلف از جمله هزینه سوخت، ضعف سیستم حمل‌ونقل مانند هواپیما، ضایعات بالا (۵۰درصد از گل‌های تولیدی از بین می‌روند)، عدم حمایت مناسب دولتی، تأخیرپذیری صادرات گل از عواملی خارج از چرخه تولید و بازاریابی

۷۰۰میلیون سرمایه و فروش ۲۵۰میلیونی

برای احداث یک گلخانه مدرن تولیدگل و گیاهان زینتی (۲۵۰۰متر مربع) به سرمایه‌ای بیش از ۷۰۰میلیون تومان احتیاج است. (بدون در نظر گرفتن قیمت متنوع زمین) فروش سالانه این گلخانه حدود ۲۵۰میلیون تومان خواهد بود.